

Новозаветно учење о Васкрсењу

Преподобни ЈУСТИН Ћелијски

НОВОЗАВЕТНО УЧЕЊЕ О ВАСКРСЕЊУ[1]

– Опште напомене –

Васкрсење Господа Христа потиснуло је сва дела, сва чуда, сву доголготску биографију Христову, и силом своје неизмерне вредности наметнуло себе за центар Хришћанства. Ако се Хришћанство може свести на догађај, онда је тај догађај – Васкрсење Христово. Ако се Хришћанство може сабрати у један дан, онда је тај дан – не дан рођења Исусовог, већ дан васкрсења Исусовог. Ако Хришћанство има почетак у времену, онда оно почиње не од Витлејема, већ од Васкрсења. Својом необичном и неодољивом стварношћу факт васкрсења Христовог постаје темељ хришћанске проповеди. Оно је основни факт; не пође ли се од њега, не може се пронићи у сложену тајну Личности Христове. Васкрсењем се објашњава Оваплоћење. До васкрсења Господ Христос је учио о вечном животу; васкрсењем је доказао да је Он – вечни живот. Сва Његова наука – у васкрсењу добија опитну, експерименталну потврду и објашњење. Не прими ли човек ту најочигледнију потврду, очигледнија му се неће дати. Распећем на Голготи ужас смрти је успео да од ученика Христових начини немоћне очајнике, и да их саблазни. Разбегла се вера, препала се љубав, скрхала се нада. До јуче божански свемоћни, ученици еу данас очајно немоћни; до јуче имали су власт над смрћу, власт над нечистим духовима, власт над болестима, а данас страхота смрти напада на њих и из душа њихових истерује сву ту власт. О распетог Исуса саблазнили су ее и они који су се клели да се никад неће саблазнити о Њега (Мт. 26,33). Не треба се варати: срамна смрт на крсту била је, јесте, и увек ће бити највећа саблазан за све људе, који сву Личност Христову своде на тај моменат и суде о Христу само кроз тај моменат. Христос је за њих или

безумље или саблазан, трећега нема (ср. 1Кор.1,22-24). Ако се човек задржи на крсној смрти Христовој као на завршном моменту Његовог живота, онда се не може не саблазнити о Њега. Кад је метежни и бунтовни Ниче то учинио, он је у својој богоборачкој радости повикао: Gott is gestorben – умро је Бог; први и последњи хришћанин био је распет на Голготи.

Распеће је догађај пун одбојне силе: чини да од Христа беже и Његови најприснији пријатељи; Васкрсење је једини догађај пун привлачне, христоцентричне силе: привлачи Христу све одбегле ученике, и са њима – милионе верних. Оно сабира што је смрт растурила: сабирност и саборност су непосредни плод његов. Из њега се лучи нека тајанствена кохезивна сила, која сабира ужасом смрти разјурене душе, која саборнизира саможивим самодржањем разједињене људе. До Васкрсења – Христове благе вести могле су бити апстрактне за људе; Васкрсење даје стваралачку моћ ученицима Христовим да Његове благе вести остваре, низведу у дела: *Дела Апостолска*. Васкрсење је темељ на коме су сазидана *Дела Апостолска*; без њега – она су немогућа, апсолутно немогућа и апсолутно необјашњива. Васкрсење је мост којим су божанске благовести Спаситељеве из сфере мисли ушле у дела. Када не би било *Дела Апостолских*, која прагматички, делима посведочавају и потврђују Васкрсење Христово, онда би се с правом могло рећи: заиста, Хришћанство се почело и завршило Исусом из Назарета. Без Васкрсења Христовог апсолутно је немогуће објаснити пламену и неустрашиву проповед Апостола, оних Апостола који су се разбегли поражени ужасом Голготске трагедије. Само присуство Васкрслог Господа Христа могло их је сабрати и запалити им душе невиђеним религиозним пожаром. Васкрсли Христос је чар којом су они бесповратно очарани, радост којом су они неотрежњиво опијени. Они горе у пожару радосне вере своје и запаљују њиме сав свет. Васкрсење сумира сву проповед њихову; у њему је сав Христос, сва сила Његова, сва незаменљивост Његова. Они не живе собом већ Васкрслим Господом; Он је не само у њима већ и око њих; Он и душу њихову и тело њихово

непрестано испуњује једино могућим оптимизмом у овом црвињаку песимизма, тј. осећањем и сазнањем да је смрт побеђена – Васкрсењем. „Исуса васкрсе Бог“ (ДАп.2,32), они то неустрашиво тврде, јер то непрестано осећају, непрестано виде, непрестано сазнају. Свемоћна према људима, смрт се показала немоћна према Исусу: окови смрти нису могли да Га задрже; Он их је раскинуо (ДАп.2,24); Њега је Бог васкрсао из мртвих, – ми смо сведоци тога, ми који смо побегли од Њега, када сте Га ви мучили, пљували, били и распињали (ДАп. 3,15; 4, 10; 5,30; 13,30-31; 13,37). Ми – недостојни Њега, МИ – једосмо и писмо с Њим по васкрсењу Његовом из мртвих (ДАп.10,41); а ви тражите и заповедате да не спомињемо Име Исусово, *но судите сами је ли право пред Богом да вас већма слушамо него ли Бога? Јер ми не можемо не Говорити што видесмо и чусмо* (ДАп.4,18-20).

Немогуће је не веровати овим људима, јер су факт васкрсења Христовог пронели кроз страховиту сумњу. Врло критички и врло скептички они су тај факт испитивали са сваке стране, и проверавали га непоштедно и невернички. Са највећим неповерењем они се у почетку односе према васкрсењу Христовом; то неповерење иде до увредљивости: прву вест о васкрсењу они називају *лажју* (Лк.24,11). Једина је Марија Магдалина која без резерве и критике прима тај факт; у томе је њена ненадмашна величина, и њено апостолство (Мк.16,9-11). По васкрсењу Свом Васкрсли Господ се много пута и многима јављао, и чинио дела обичних људи да би их убедио у Своју реалност. Он са ученицима седи за трпезом, узима хлеб, благосиља га и даје њима (Лк.24,30). И док они узбуђено претресају могућност Његовог васкрсења, Он опет *стаје међу њих* и говори им: *Мир вам*; они се још више узнемирују, и уплашени мисле да *виде духа*; а Он, да би им најочигледније доказао психофизичку пуноћу и реалност Своје васкрсле Личности, пита их: *Што се плашише? И зашто такве мисли улазе у срца ваша?* –мисли да сам ја дух. *Видите руке Моје и ноге Моје; Ја сам главом; опипајте Ме и видите, јер дух тела и костију нема као што видите да Ја имам. И ово рекавши показа им руке и ноге. А док они још не вероваху од радости и чућаху се рече им: Имате ли овде што за јело? А они Му дадоше*

комад рибе печене, и меда у саћу. И узевши једе пред њима (Лк.24,36-42). – Очигледнији, експерименталнији доказ је немогућ, доказ да је Господ Исус и по ваокрсењу Свом истински човек и истински Бог. Богочовек Христос је и по васкрсењу Свом остао Богочовек, и то прослављен и непоречно посведочен за Сина Божјег и Сина Човечјег. Ако то није довољно, нека искуство Апостола Томе буде допуна. Његова вера пролази кроз жеравицу сумње; он врши над њом немилосрдну пробу; најзад га непобитан и најреалнији доказ доводи у усхићење, и он радосно кличе: *Господ мој и Бог мој* (Јн.20,24-29). – Дирљиво трикратно питање Спаситељево, којим је исправио Петрово трикратно одрицање, дешава се после васкрсења на обали Тиверијадског мора у присуству свих Апостола (Јн.21,122). – Ако број има неку нарочито убедљиву силу, ево и њега: *Васкрслог Господа Христа видеше једном више од пет стотина браће* (1Кор.15,6).

Васкрсли Господ је нова реалност у сфери људског живота и појмова; отуда толико тешкоћа и препрека за усвајање те небивале реалности. Уопште реалност је неуловима за људску логику. Историја човечанства је препуна догађаја, који нису ушли у њу коритом људске логике, па ипак људи не поричу њихову реалност. Васкрсење Христово је надлогична реалност, али толико очигледна и опипљива, толико проверена и посведочена, да је немогуће не примити је као историјски факт. Од примања тог факта зависи примање Христа као Богочовека. Да није васкрсао, Христос би показао да је човек, само човек, а не и Богочовек. Једино у светлости Васкрсења постаје јасан и објашњив живот Христов на земљи: Његово необично рођење и смрт, Његова чудотворна моћ и безгрешност, Његова љубав и отпуштање грехова. Одузмите Васкрсење Христу, одузели сте Му Божанство, одузели сте Му оно што Га чини Богочовеком, Искупитељем и Спаситељем. Кроз Васкрсење ми смо *стварно* познали Богочовека у Христу. Ако се и може подцењивати доказна сила неких догађаја у животу Христовом, не може се никако подцењивати доказна сила Васкрсења Христовог, јер је *васкрсењем из мртвих силно посведочен за Сина Божјег* (Рм. 1,4). Но не само за Сина

Божјег, већ и за Сина Човечјег, јер тек у Васкрслем Богочовеку човек добија своје оправдање и смисао, побеђује смрт, постаје вечан (ср. Рм.4,25). Без васкрсења, Христова Голготска смрт би постала и остала, с правом остала доказ апсолутног банкротства Христове Личности, рада и учења. Једино у Његовом васкрсењу Његова смрт добија свој смисао и оправдање. Без Васкрсења – вера хришћанска је немогућа и бесмислена, јер главни ужас, главно зло – смрт није побеђена: „Ако Христос не уста, узалуд вера ваша“ (1Кор.15,17). А веровати само у Распетог, а не и Васкрслог Христа, значи – осудити себе на највећу несрећу, и ужас, и страдање, и бесмислено мучење (1Кор.15,19). Нема ничег новог под сунцем сем Васкрслог Богочовека Христа. „Христос уста из мртвих“, и тиме постаде „новина“ за све смртне људе (1Кор.15,20), новина за у гресима остарелу душу људску, новина и за у патњама смрвљено тело људско. „Новина Христос“, вечна Новина, која никад не стари, која и чини Нови Завет увек новим, која служи као једини залог и једино средство за обновљење човека и свега човечанства, твари и свих бића (ср. шор.15,2024). Новина Христос, која даје вечно нове силе, нове радости, која ствара нове душе, нова срца, нове људе, који се рађају од Оца кроз Сина и живе у Духу Светом. Све што је Христово, васкрсењем Његовим потврђено је као вечно и богочовечно. Потврђено је и тело и дух, и учење и рад. Васкрсли Господ поседује сву власт, нову власт, јер васкрслим телом Својим Он органски сједињује небо са земљом, горње са доњим, од небеског и земаљског ствара једно недељиво Тело, Богочовечански Организам – Цркву (Еф,4.816; Кол1,15-28).

Црква има нову власт, благодатну и вечну. Шаљући Своје ученике међу људе као овце међу вукове, Господ их при вазнесењу Свом храбри тиме што им објављује да Он има сву власт на небу и на земљи: *даде жи се свака власт на небу и на земљи. Идите и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа; ... и ево Ја сам с вама у све дане до свршетка века* (Мт.28,1820). Присуство Васкрслог Господа је неопходно за проповед Хришћанства, јер је Он не само *пут* у срца људска, *истина* за срца

људска, и *живот* за бића људска, већ и *Реч* којом Бог казује Себе људима. Затворени грехом ум људски, Он једини отвара ка вечности Троичног Божанства, и оспособљава га за усвајање Троичне Истине (ср. Лк. 24,45). Васкрситељском Силом Својом Он умртвљени грехом ум људски васкрсава у живот богочовечанске Истине, једне и једине Истине, и васкрсли ум јасно сазнаје да је Васкрсли Господ – једини *жив*, а сви људи су без Њега и ван Њега – мртваци, мртваци, и само мртваци. Животворни Спаситељ наш поставио је Васкрсење Своје као први и најнеопходнији услов апостолства. Без свесрдне вере у Васкрслог Христа – немогуће је апостолство (Јн.20,24-29; 20,21-23). Факт васкрсења мора се примити као основна догма хришћанске вере и живота. Христовођени – Апостоли су живот свој и проповед своју оснивали на тој догми; визија (=виђење) Васкрслог Господа их је изменила до дна, произвела у њима потпун преврат и преображење. Из те визије они гледају у свет; из те визије они говоре; из те визије они чудотворе. Помамног Христорборца Савла нису обратили у Хришћанство ни Апостоли, ни њихова чудеса, ни њихово учење, ни духоносна проповед првог анђела Цркве – Светог Архиђакона Стефана, већ – виђење Васкрслог Господа Исуса. Чим је сагледао чудесну Личност Васкрслог Господа – Савле се безрезервно и неповратно предао Њему. Васкрсли Христос „јави се и мени“ – „како говоре неки међу вама да нема васкрсења мртвих?“, пита Апостол Павле Коринћане (1 Кор.15,8; 16,12). Његово учење о васкрсењу није ништа друго до превођење у речи његовог личног искуства и искуства осталих Апостола. Ту нема ничег измишљеног, ничег доданог, ничег нереалног; ту је све основано на личном доживљају, на личном опиту. Он не ствара апстрактну теорију о васкрсењу, већ објашњава најреалнији факт, даје филозофски израз живом искуству свом и апостолском (1Кор.15,49). Христоликим животом својим Свети Павле оправдава своју философију Васкрсења, јер се и догмат васкрсења, као и сви остали догмати, може оправдати етички, опитно, искуством. Сва етика Светог Павла је етика Васкрсења. Сву животну силу своју она црпи из факта Васкрсења

Христовог. Без тога немогуће је хришћански живети; немогуће је без роптања носити страшни крст живота. Само Васкрслог Христа ради, хришћани кротко подносе муке и невоље сваки час (1 Кор.15,30; 2Кор.6,4-10). „Сваки дан умирем, браћо, ... но каква ми је корист (од тога) –ако мртви не устају? (1Кор.15,31-32). Каква ми је корист од страдања Христа ради, ако то страдање не води у васкрсење и блаженство васкрсења? Ако нема васкрсења, ако мртви не устају, онда је најлогичније и најприродније све моралне принципе заменити једним принципом: „једимо и пијмо, јер ћемо сутра умрети“ (1Кор.15,32); *carpe diem* (=граби дане!). – Без Васкрсења је немогуће оправдати страдање; без оправдања страдања мисаоном човеку је немогуће не бити анархист и богоборац; свака етика, која не признаје васкрсење мртвих, која не признаје бесмртност човечје личности, у основи је анархична и нихилистична. Само имајући непрестано пред очима чудотворни Лик Васкрслог Господа и верујући У своје лично васкрсење, човек може осмислити страдање, може с трпљењем трчати у битку живота која му је одређена (Јевр.12,12). Ако мртви не устају, онда је човек трули израштај на лешини што се зове земља. Ако нема васкрсења, онда је овај свет проклета лабораторија гноја, а сваки човек – херметички затворена флаша гноја. Само васкрсење даје могућности и силе да се човечја личност може сматрати као блага вест и да се може и треба развијати безгранично и бескрајно. Васкрсење доказује бесмртност душе људске и тела људског и тиме омогућава непрекидно, континуирано, вечно узрастање човечје личности у сфери Троичног Божанства. Спаситељеве речи: „Будите савршени као што је савршен Отац ваш небески“ (Мт. 5,48) могу се остварити само ако је човек бесмртан, ако васкрсава пуном личношћу својом: и телом и духом. Било би немогуће *узростати растом Божјим* (Кол.2,19; Еф.4,13), ако је смрт завршни моменат моралног узрастања. Прави, истински прогрес постаје могућ само кроз васкрсење, јер оно ствара органску везу између овог света и оног, између овог живота и живота вечног. Зато што Васкрсење Христово није апстрактна теорија, него догађај и чињеница, може се усвојити не апстрактно и теоријски, него личним

додиром, личним сусретом са Васкрслим Господом Христом. Најбољи пример тога су *Дела Апостолска*. Јер све што је Христос чинио, чинио је да би и ми чинили; све што је Он био, био је да би и ми били; све што се с Њим десило, десило се да би се и с нама дешавало; Он је постао Богочовек, да би ми постали богољуди; Он је живео безгрешно и свето, да би и ми живели тако; Он је страдао, мучен био, да би и ми страдали и мучени били; Он је умро, да би и ми умрли Његовом смрћу; али Он је и васкрсао, да би и ми васкрсли с Њим. То лично саоваплоћавање Њему неопходно је за сваког следбеника Његовог. Самоодречним подвигом вере човек преноси себе у Васкрслог Господа Христа, и почиње да живи Њиме, да мисли Њиме, да дела Њиме. Узрастање у том животу врши се кроз многе подвиге постепено и органски: иде се од нижег ка вишем, од првог ка последњем. Кроз живот Христов иде се у смрт Христову. Да би васкрсли, неопходно је да претходно реално усвојимо Христову смрт као своју, *Јер кад смо једнаки с Њим једнаком смрћу, бићемо и васкрсењем*“ (Рм.6,5); јер када се крштењем погребемо у смрт Његову, са Њим ћемо и васкрснути, и ходити у новом животу Васкрслог Господа (Рм.в,4). *Ако умресмо с Христом, верујемо да ћемо и живети с Њим* (Рм.6,8), живети с Њим вечно, *јер Христос уста из мртвих, и више не умире; смрт више неће овладати Њиме* (Рм.6,9; 6,10-11; 6,22-23). Ко не преживи (=проживи) реалност Распетог Господа, не може преживети ни реалност Васкрслог. У васкрсење се улази кроз распеће. А без васкрсења – нема спасења (Рм.1о,9). Распеће се не може обићи. Да би човек васкрсао васкрсењем Христовим, треба најпре да умре смрћу Његовом. *Истинита је реч: ако с Њим умресмо, то ћемо с Њим и оживети* (2Тим.2,11). – Да је то неопходно и најнеопходније, да то садржи тајну хришћанског живота, сведочи нам човек (*Ап. Павле*) који је за живота био узнесен до трећег неба, у рај, и чуо неисказане тајне (2 Кор.12,2-4). Ако никоме другоме, њему можемо веровати, јер све што говори – говори из личног искуства, из личног опита; – свака његова реч је доживљена, извајана из искуства. Он је веру своју – животош својим оправдао, животом својим доказао; у њој је све опитно, све реално, ничег

фантастичног, ничег измишљеног. Пун животворног и спасоносног искуства, он се смело исповеда: „Све држим за штету,... све држим да су трице, само да Христа добијем, и да се у Њему нађем...; да дознам Њега и силу васкрсења Његова и заједницу Његових мука, да будем налик на смрт Његову, да бих како достигао у васкрсење мртвих“ (Флб.3, 8-11). – Сва етика његова креће се у тој сфери, у границама тих жеља. Кроз грехопад смо сви умрли, кроз Васкрсење сви оживљујемо. Како у Адаму сви умиру, тако у Христу сви оживљују (1Кор.15,22). Адам је увео род људски у одвратни и људождерски тунел смрти, Христос нас је извео из њега на пут бесмртности. Још за време земаљског живота у смртним телима верних Својих Васкрсли Господ слаже залог бесмртности, и оживљава их на живот вечни Духом Светим (Рм.8,11). Нико не обраћа на тело људско, на светост и бесмртност његову, такву пажњу као Господ Христос. Он је учинио све да му осигура бесмртност и вечност. Ко тело своје поведе путем Христовим, нема сумње да ће га увести у живот вечни. Прави хришћани то увек чине, и заједно са Апостолом Павлом изјављују: *ми једнако носимо на телу смрт Господа Исуса да се и живот Исусов на телу нашем покаже. Јер ми живи једнако се предајемо на смрт за Исуса, да се и живот Исусов јави на смртном телу нашем* (2Кор.4,10-11). Васкрсли Господ даје снаге хришћанима да трпељиво поднесе распадање свога спољашњег човека, док се унутрашњи обнавља сваки дан: и док то бива, они гледају на вечност као на своју праву отаџбину (2Кор.4,16-18). Васкрсли Господ као жива, вечно жива стваралачка етичка сила, овековечава живот човечије личности, и преноси са земље на небо не само животни центар душе, већ и тела човечијег (Флб.3,20). Новозаветно учење о васкрсењу разликује се битно од свих осталих учења о васкрсењу. Разликује се тиме што се оснива и изводи из Васкрсле Личности Богочовека Христа. У Хришћанству васкрсење није теорема, није принцип, није нека надлична или безлична схема, већ пуна, Богочовечанска Личност: *Ја сам васкрсење и живот: који верује Мене ако и ужре живеће. И ни један који живи и верује Мене неће умрети вавек* (Јн.11,25-26). Остале религије, и неке философије, дају дискурсивно,

априористично, безлично решење, или боље рећи – објашњење тога проблема. Хришћанство има Васкрслу Личност (=Христа), и њоме доказује васкрсење мртвих. У томе је његова новина, вечна новина и чар. Оно нема потребе да измишља логичке доказе; оно показује Личност, показује вечно живог Богочовека Христа: дођи и види (Јн. 1,46). Животни смисао сваког хришћанина јесте да личност своју учини саставним, органским делом у Телу Васкрслог Христа (=Цркви). Учини ли то, њему није потребно доказивати васкрсење из мртвих, јер већ има осећање у себи да је бесмртан и вечан. *“Први је човек од земље, земљан; други је човек Господ с неба. Какав је земљани такви су и земљани; и какав је Небески такви су и небески. И како носимо обличје земљаног тако ћемо носити и обличје Небескога”* (1 Кор. 47-49; ср. Рм.8,29; 2Кор.4,4; 3,18). Ако је Христос васкрсао, онда је непотребно питати, да ли ће васкрснути они који су се у Христа обукли и постали Његови сутелесници. Свако пролазно људско биће добија свој непролазни смисао и значај у васкрсењу; смртно биће добија свој смисао када се обуче у бесмртност, распаљиво – када се обуче у нераспаљивост; а сви људи, све што живи, што је живело и што ће живети – добија свој завршни, свој вечни смисао у Васкрсом Христу, једином Победиоцу смрти, и греха, и пакла и ђавола (1Кор.15,53-56). Хришћани не собом већ Христом побеђују грех и смрт; васкрсавају из гроба саможивог егоизма; Он је њихово васкрсење и живот (1Кор.15,57; Рм.8,37); они имају у Њему све: Алфу и Омегу (Откр.1,8); Он је Глава телу Цркве, Прворођени, Васкрсли из мртвих, да буде Он у свему први (Кол.1,18).

За поседнуте смрћу људе, људе неуке и учене, богате и убоге, васкрсење је нешто ново. Све је остарело грехом и смрћу; васкрсење је победа над том остарелошћу; васкрсење је пролеће за душу и тело, новина коју остарели ум људски тешко прима. Када Апостол Павле на Ареопагу у Атини философима проповеда Васкрсење Христово из мртвих, онда једни од њих говоре да је то „нова наука“, а други му се ругају (ДАп.17,1920; 17,32). Но то је нова наука и нови живот, нова нада и нова радост. Христос је васкрсао, значи: васкрсење постаје неопходна догма за сваког

хришћанина (шор.15,2123). У томе је једина нада, која може спасти човека од последњег, самоубиственог очајања: „Нећу вам затајити, браћо, за оне који су умрли, да не жалите као и остали који немају наде. Јер ако верујемо да Исус умре и васкрсе, тако ће Бог и оне који су умрли у Исусу доведи с Њим... Мрти у Христу васкрснуће,... и шако ћемо свагда с Господом бити“ (1Сол.4,1317). „Ево вам казујем тајну... сви ћемо се претворити, у један пут, у трен ока у последњој труби, јер ће затрубити, и мртви ће устати нераспадљиви“ (1Кор.15,51-52). О овоме говори и Еванђеље при опелу (Јн. зач. 16, гл. 5,24-30): “ Заиста, заиста вам кажем: иде час, и већ је настао, кад аће мртви чути глас Сина Божјега, и чувши оживети... Не чудите се овоме, јер иде час у који ће сви који су у гробовима чути глас Сина Божјега, и изићи ће који су чинили добро у васкрсење живота, а који су чинили зло у васкрсење суда“. –Васкрсење из мртвих је воља Оца Небеског, отуда и смисао сваке људске личности. Без васкрсења све губи свој смисао; у васкрсењу га једино добија, јер не пропада, већ васкрсава у живот вечни (Јн.6,39-40; Лк.14,14). Ко постане син Божји, неминовно постаје и син васкрсења (Лк.20,36). Шта? зар ви мислите да се не може веровати да Бог мртве подиже? – пита Апостол Павле. И одмах одговара да је и он сам тако мислио; и не само мислио, већ и поамно се борио против измишљене бајке о васкрсењу Исуса Назарећанина; борио се све дотле, док није видео самог Васкрслог Исуса, и по виђењу – од најстраснијег Христорца постао најодушевљенији проповедник Васкрслог Христа (ср. ДАп.26,8-16). Христос је васкрсао, али Он је био Богочовек; а како је могуће да обични људи васкрсну? – Питајте Јевреје који су присуствовали Лазаревом васкрсењу (Јн.11, 32-46; 12,17-19). Христос је васкрсао пријатеља Свог Лазара; то је историјски факт; но како се то десило, како је тај процес својом унутрашњом страном текао, то је непојамно за грехоимани разум људски (Јн.11,11-14). Васкрсли Лазар је жива проповед о свеопштем васкрсењу. Гледајући њега васкрслог, многи су Јевреји поверовали у Исуса њега ради, а главари свештенички договорили су се да и њега убију и тиме уклоне тако речиту проповед о Исусу – Васкрситељу мртвих

(Јн.12,10-11). – Да мртви васкрсавају, сведочи Јаир, чију јединицу васкрсава Исус (Мк.5,22-43; Мт.9,18-25; Лк.8,41-56), Сведочи и Наинска удовица, чијег јединца васкрсава жалостиви Господ (Лк.7,11-15). За Христа васкрсење је природна неопходност, а смрт је спавање, сан (Јн.11,11-13; Мк. 5,39). Победитељ смрти васкрсава из мртвих оне које хоће. О томе имамо историјска факта, но сам процес васкрсења – непојаман је за људе, и многимa служи као повод за одрицање и самог васкрсења.

„Како ће устати мртви? у каквом ће телу доћи?“ – то су стара коринтска питања, стара и увек нова (1Кор.15,35). Но Апостол Павле је на њих богомудро одговорио: *„Безумниче! ти што сејеш неће оживети ако не умре. И што сејеш не сејеш тело које ће бити, него голо зрно... А Бог му даје тело како хоће, и сваком семену своје тело... Тако и васкрсење мртвих: сеје се за распаљивоси, а устаје за нераспаљивост;... сеје се тело телесно, а устаје тело духовно (1Кор.15, 36-44).* То значи: суштину зрна, њено тајанствено узрастање води Бог (ср. 1 Кор. 3,5-9); тело телесно тајанственим начином постаје духовно: суштину тела и духа, суштину личности човечје зна само Бог, отуда и васкрсење личности бива Богом: од телесног тела Бог узима при васкрсењу оно што сачињава суштаствени део човечје личности; у својој последњој суштини и материја је духовна, и тело је – духовно тело. Очигледно је да је Васкрсење Христово најнеопходнија нужност у новозаветној економији (=домостроју) спасења. Алфа и Омега васкрсења је Васкрсла Личност Богочовека Христа. Њоме је предестиниран сам факт и сам процес свеопштег васкрсења. Христов мучни подвиг спасења света крунисан је Васкрсењем Његовим из мртвих. Зато Васкрсење Његово безнадежно срце човеково испуњује живом надом, небивалом надом и радошћу (1 Петр. 1,3). Без Христовог Васкрсења: живот би био бесмислен, страдања би била неоправдива, патње би биле неискупљиве. Ако Христос не уста – узалуд вера наша (1 Кор.15,14), узалуд наука, узалуд философија, узалуд страдања, узалуд – сав живот.

(1925)

